

JOHN KÅRE RAAKE

JÉG

SCOLAR

A könyv megjelenését a **NORLA** NORWEGIAN LITERATURE ARCHIVE támogatta

A mű eredeti címe: Isen
Copyright © 2019 by Gyldendal Forlag
Published in agreement with Northern Stories.
All rights reserved

Fordította: Patat Bence

Hungarian translation © Patat Bence, 2022

© Scholar Kiadó, 2022

Minden jog fenntartva.
A mű egyetlen részlete sem használható fel,
nem tárolható és nem sokszorosítható
a kiadó előzetes írásbeli engedélye nélkül.

Csak akkor tudod megkülönböztetni a barátaidat az ellenségeidtől, amikor megreped a jég.

INUIT KÖZMONDÁS

„Az Északi-sark és a körülötte fekvő terület nem tartozik egyetlen országhoz sem, hanem mindenki közös erőforrása. Kína több mint egymilliárd lakosával a Föld népességének egyötödét teszi ki, és az ország be fogja vetni erejét, hogy aktívan részt vegyen az Északi-sarkvidék fejlesztésében. Az a harc, amit jelenleg egyes országok azért folytatnak, hogy befolyást szerezzenek az Északi-sarkvidék felett, egyet jelent azzal, hogy megsértik a világ összes országának érdekeit. Ezen új valóság fényében nehéz megjósolni az Északi-sarkvidékért folytatott háború jövőjét, mindenesetre minden ország véleményét meg kell hallgatni, Kínáét is.”

Jin Cso ellentengernagy a China Newsnak adott interjúban, Peking, 2010. március 5.

ÉSZAKI-SARK

2018. november

É 89°35'7" – NY 37°22'9"

A hszieni férfi minden lépéssel közelebb került a halálhoz. Ahhoz képest, hogy ez az Északi-sark, nem volt nagy a hideg, mínusz húsz fok, de az elmúlt órában megerősödött az északi szél, és az érzékelt hőmérsékletet közel mínusz negyven fokra csökkentette.

A sarkkutatók mínusz ötven fokos és még nagyobb hidegeket is kibírtak két réteg gyapjú alsóneműbe, szélálló ruhába, pehelynadrágba és pehelykabátba öltözve.

Kaj Csan-haj szinte meztelen volt.

Sovány felsőtestét mindössze egy kockás favágóing takarta, lábán vékony, a bal térdén lyukas jégeralsó és zöld Adidas edzőcipő. Csak a medveszőr sapka segített melegen tartani a fejét.

Csan-haj tudta, ha továbbmegy, meg fog fagyni, ugyanakkor minden lépés távol is tartja a haláltól.

A férfitől, aki elől menekül.

Csan-haj már nem érezte a lábát. A rendkívüli hidegben testének fontossági sorrendet kellett felállítania. Végtagjaiból és bőréből visszaáramlott a meleg vér, hogy a szívet működésben tartsa. Lábai-ban – mintha előre látták volna a terepen lévő akadályokat – külön automatika alakult ki. Átugrották vagy kikerülték a jégtömböket, amelyeket a sarkvidéki jég mozgása felgyúrt a felszínre. Maguktól visszaálltak egyensúlyi helyzetbe, amikor Csan-haj megcsúszott, és kis híján a jeget borító porhóba zuhant.

Az ég zölden hullámozott. Az északi fény elég erős volt ahhoz, hogy a kínai észlelje az előtte elterülő táj körvonalait. Csan-haj már régóta várt arra a napra, amikor véget ér a sötétség, hogy láthassa, amikor a jeges táj napfényben fürdik. És hogy ő is olyanak tapasztalhatta meg az Északi-sarkot, amilyennek a Kínai Északi- és Déli-sarkvidéki Közigazgatási Iroda kiképzőközpontjának oktatói által mutatott képeken látta.

Több zöld függöny hullott alá a világúrból, és az északi fény annyira erős lett, hogy Csan-haj már attól tartott, hogy csak idő kérdése, és a rá vadászó férfi megpillantja a lapos tájon.

Medveszőrtől meleg fejében az agya ingerületet küldött két érzéketlen lábának, arra kérve őket, hogy váltsanak irányt, tartsanak nyugatabbra. A sarkvidéki éjszakában futva Csan-haj egyedül azt a tervet tudta megfogalmazni magában, hogy jó messzire kicsalja üldözőjét a jégre, majd gyorsasági fölényét kihasználva megkerüli, és visszaszalad a kiindulópontra.

A melegbe.

A raktárba, ahol a fegyvereket tárolják.

Csan-haj éppen idejében érezte meg a só szagát.

Rákényszerítette a lábait, hogy álljanak meg, mielőtt egyenesen belevinnék a Jeges-tengerbe. Egy tíz méter széles rianás vágott fekete csatornát a láthatártól láthatárig tartó jégbe. A rianás annyira frissnek tűnt, hogy felületén még csak egy vékony jégvárta tudott kialakulni. Fagyfüst szállt fel a koromfekete Északi-Jeges-tengerről, és nedves párába burkolta az északi fényt.

Fél óra múlva a rianáson annyira vastag lesz a jégvárta, hogy egy ember át tudna rajta síelni. Csan-hajnak sem síléce, sem fél órája nem volt.

A hszieni férfinál a testén viselt ruhán kívül csupán egy jelzőpisztoly volt, amely nagy meglepetésére továbbra is ott lógott jobb kezének érzéketlen ujjain. Hátat fordított a rianásnak, és felemelte a karját, hogy a pisztollyal az Adidas cipő friss hóban hagyott nyomaira célozzon. Amelyeket az üldözője követ majd, hogy megtalálja.

A sarkvidéki jég által kifordított jégtömbök úgy heverték elszórva az elé táruló sötét tájban, mint hatalmas szürke cukorkák. Nem látta, hogy bármennyit is elmozdulnának.

Csan-haj karja annyira reszketett, ahogy alig bírta megtartani a jelzőpisztolyt. Az oktatóktól tanultak alapján tudta, hogy teste nemsokára nem bírja majd tovább összeszorítani az ereket a végtagjaiban, és a meleg vér visszaáramlik a jéghideg karjába és lábába. A hidegtől lehűl a vére, és a szívhez visszaérve az izom lassabban fog verni, és kevesebb vért pumpál az agyba, amely egyre kevésbé fog működni. Ekkor hallucinációk következnek. A jéghideg bőre alatt keringő maradék véret pedig túl melegnek fogja érezni. Késztetést érez majd, hogy levetkőzzön.

Így fog meghalni.

Csan-haj abban a másodpercben hallotta meg a csobbanást, amikor úgy döntött, hogy a saját nyomát fogja követni visszafelé, azt remélve, hogy üldözője rossz nyomon jár.

Ha néhány másodperccel korábban hozta volna meg ezt a döntést, a jegesmedve talán nem érte volna el a karjával.

Nem mintha ez változtatott volna a végkifejleten.

Egy felnőtt jegesmedve rövid távon óránként több mint 30 kilométeres sebességgel képes futni. Ha sovány és éhes, még gyorsabban. A vízből kilövő fiatal nőstény jegesmedve hetek óta nem evett.

Hatalmas elülső mancsával Csan-haj egyik lábát találta el, feltépvé lyukas jégeralsóját és fagyott bőrét, és a földre lökte, ahol a kínai vadul kapálózott. Csan-haj a havon csúszva sem a jég hidegségét, sem a csupasz arcbőrébe belehasító éles jégkristályokat nem érezte. A teste már régen lezárta az efféle fölösleges és energiaigényes érzéki benyomások idegpályáit. A látóidegei azonban még érzékelték a medve pofáját, amikor az közvetlenül az arca előtt kinyílt. Négy hosszú szemfog. Egy sor éles apró fog. Sötétvörös nyelv. Alighogy pupillái elküldték ezt a látványt az agynak, a jegesmedve állkapcsa bezárult a feje körül. Koponyája összeroppant, és Csan-haj agya szétfroccsent a jégen.

A halálrángások közepette a gerincvelő sok milliárd keresztbe-
kasul cikázó ingerületet indított el a test idegszájai felé. Az egyik
elért a jelzőpisztolyt tartó kéz ujjának végéig.

Csan-haj már halott volt, amikor ujjja megrándult, és meghúzta
a ravaszt. A jelzőpisztoly kakasa nekiütődött a jéghideg acélcsőben
fekvő rakétatöltény végének. A töltény hüvelye felrobbant, és a gá-
zok nyomása kipréselte a jelzőrakétát a csőtorkolaton.

A rakéta az ég felé kilőve mély csíkot égetett a jegesmedve bun-
dájába. A ragadozó elengedte Csan-haj összeroppant fejét, és visz-
szamenekült a rianáshoz, ahol beleugrott a vízbe, és lyukat fúrt az
időközben megkérgeedett jégbe. A hullámoktól a jégdarabok a ria-
nás szélének csapódtak, és azonnal oda is fagytak.

Fent az égen a jelzőrakéta éles fénnel égett az ejtőernyője alatt.
A vörös fény a pokol tűnékeny képévé változtatta a jeges tájat, ahol
Csan-haj szétmarcangolt teste hevert.

Köszönetnyilvánítás

Ynge Kristoffersen professzornak és Audun Tholfsennek, akik igen részletes blogot vezettek arról, hogyan töltöttek egy telet a Sabvaabaan: www.geonova.no/diaries/sabvabaa – és a Bergeni Egyetem Földtudományi Intézetének a különös légpárnás hajó minden apró részletét ismertető honlapjáért: www.polarhovercraft.no. Ihletet merítettem továbbá Børge Ousland *Egyedül az Északi-sarkon* című írásából és az Anna munkahelyéről szóló „Az E14, a titkos norvég kémcsoport” című VG-cikkből.

Nanny Kim és Keiko Nagase-Reimer *Mining, Monies, and Culture in Early Modern Societies* című könyvéből sokat tanultam a kínai ásványkitermelés történetéről. Csi Csün-hsziang műve, *A Csao-ház árvája* vot az első kínai színmű, amelyet nyugati nyelvre lefordítottak. Torbjørn Færøvik *En reise på livets elv* (Kína – utazás az élet folyóján) című könyve remekül elkalauzolt e hatalmas birodalom történelmébe és kultúrájába.

Segítség nélkül azonban a *Jég* a zárópont kitétele előtt elolvadt volna. A könyv első rémes jelenete akkor villant fel, amikor Jens Lien rendezővel egy egészen más témájú filmről beszélgettem. Jó barátom, az irodalomkedvelő Sven Erik Løchen a szöveg olvasása közben mindvégig bátorított, és kritikai megjegyzéseket tett. Thomas Ingebrigtsen Lem kiadó az első oldalak elolvasása után kijelentette, hogy ebből könyv lesz! Ezer hála forgatókönyvíró kollégámnak, Maja Lundének, aki hatalmas sikerei közepette is szánt rá időt, hogy tanácsokkal lásson el. Harald Rosenløw Eeg írónak szintén, aki bőkezűen megosztotta velem tapasztalatait. Nagy ölelés forgatókönyvíró társamnak, Linn-Jeanethe Kyednek, aki velem

kapcsolatban örök optimista. Külön köszönet Martin Sundlandnak, aki néhány éve felvetette, hogy próbáljak meg egy oldalnál hosszabb forgatókönyvet írni. Azóta sok-sok ezer oldal született.

Köszönet Johanne Brathnak, aki beszámolt a hadseregénél töltött idejéről, Holger Fangelnek az észak-dakotai disznóvadászatról szóló történetért és Jostein G. Larsen révkalauzának az északi-sarki hajózásért. Anna Aune: remélem, tetszik a névrokonod! Millió hála a Northern Stories Literary Agency munkatársainak, Astrid Dalakernek és Thomas Malának, akik biztos kézzel vezettek be a könyvkiadás világába. Kedves Kari és Oddvar, nagy öröm volt, hogy ilyen lelkesen fogadtatok a Gyldendal kiadónál. Ügyes szerkesztőm, Harriet pedig tökéletes időzítéssel lépett be új munkahelyére, hogy gondjaiba vehessen egy zöldfülűt.

Anyá: köszönöm az írógépet! És végül, de életemben mindig elsőként: Eirik, Hannah és Siv. Köszönöm, hogy mindenben támogatok, és ennyi (túl sok) időt biztosítottatok, hogy megírjam a *Jeget*.

Köszönjük, hogy a Scolar Kiadó könyvét választotta.
Iratkozzon fel hírlevelünkre a www.scolar.hu honlapon,
vagy keressen minket a facebook.com/scolarklub oldalon!

Scolar Kiadó, 2022
1016 Budapest, Piroska u. 13.
Telefon: +36 1 466 7648
scolar@scolar.hu; www.scolar.hu

Felelős kiadó: Érsek Nándor
Felelős szerkesztő: Illés Andrea
Szerkesztő: Györe Bori
Borítóterv: Faniszló Ádám
Tördelés: Hársfai László

ISBN 978-963-509-580-3

Nyomta és kötötte: Alföldi Nyomda Zrt., Debrecen

Felelős vezető: György Géza vezérigazgató